

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYA.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Záporpróba.

— augusztus 22.

(bb.) Amikor két felhő találkozik egymással, elkomorodik az ég. Ijedten huzódik fedéi alá ember, állat. Ezt pedig csak csalafintaságból teszik a felhők. Sürü fátyolt veszenek fel, hogy ayugodtan ölelkezessenek. A hulló eső az ő szerelmük gyermeke, amely megáz-tatja, megtermékenyíti az emberek földjét.

Észak, kelet, dél most Szerbovszky Szaniszló tüzoltó főparancsnok nevét emlegeti. Kődös Britanniában szöke misszek arról a barbár idegenről ábrándoznak, aki mesz-sze Bukarestben, vagy mégis — Budapestben, Ausztria kies városában, bemutatta a tüzoltó technika soha nem látott csodáját.

Délután 3 órakor ostromolta a nép az Opera kapuit. Nem Wágner adták — nagy elégtétel ez a vajdának — hanem a tüzoltó kongresszus tagjai nézték végig az Operaházban a záporpróbát.

A tüzoltók a vizálló ponyvák-kal leborított nagy szinpad két oldalát foglalták el. — Szerbovszky

Szaniszló főparancsnok vezényszavára felharsant a tüzoltótrombita és egyszerre nyolcz viztartályból zuhogott a szinpadra a magasból a hatalmas záporosó. A második vezényszóra megindultak oldalról is az erős vizsugarak s pár perc alatt magas vizréteg borította az Opera szinpadát.

Szerbovszky Szaniszló, elhisz-szük neked, hogy nagy ember vagy. De ha kívánod aggok és gyermekek háláját, ha akard, hogy emléked érczénél maradandóbban legyen megörökítve, hozd ide mihoz-zánk a záporosódet, hadd ömöljön, hadd zuhogjon a mi rónánkra. — Borítsa be magas vizréteg a kiszáradt mezőt, elégedetten bógó tehe-nek, vigan mekegő bárányok és boldog emberek fogják áldani nevedet.

Nyáron még a tüzoltók is internacionálisak. — Igaz bajtársak módjára üdvözlük egymást azok, akik szerteséjjel a világban küzdenek a természet romboló hatalmai ellen. Az ő pályájuk örökös küzdelem a mi életünkért és vagyónunkért. Méltók — bármely

nemzet fia legyenek — (még ha nem is ismerik alaposan közjogi állásunkat, mert egyik résztvevő a Hamlet hazájából, a magyar császárt köszöntötte fel) mindnyájunk érdeklődésére elismerésére, szeretetére.

Amsterdamban két felhő csapott össze. — Világjáró szellők hozták Németalföld egére. Itt tartotta meg idei nemzetközi kongresszusát a világ proletáriátusa. Eljött Bebei, a német szociáldemokrácia megalkuvást nem ismerő, rideg, elvhü apostola. Küzd a kimondott programért, a jövő államáért, amely-től semmi el nem tántoritja. A polgári osztályljal nem tud és nem akar szövetkezni, taktikából sem, még ha ezáltal éppen a munkásosztály részére sikerülne is előnyöket vivni ki. Az ellentét mindig megvan és kiegyenlíthetetlen. Ott polgárosztály, itt proletáriátus. Kettő közt kibékülésnek nincs helye. Harez legyen a késhegyig.

Jaurés pedig képviselője a franczia szociáldemokráciának, annak a pártnak, amelynek egyik tagja: Millerand, bársonyszékben

Elindult a hegyek közé.

— Elbeszélés. —

Irta: **J. H. Rosny.**

Mendé leányára tekintett:

— Te! Te neje lennél Veauzénak?
— Miért ne? — nyugtalankodott Lucienne. — Mi kifogásod van ellene?
— Semmi! — felelt Mendé. — De ez a házasság lehetetlen.
— Lehetetlen? — kérdé sápadozva a leány.

Mendé izgatottan kelt fel székéből:
— Hagyj magamra! — kérte. — Majd később!

Fuldoklott. Nyakkendőjét tépegette:

— Veauzé! Veauzé!

S hirtelen lejártszódot szemei előtt ujra a régmúlt dráma: Veauze Lajos, az ifjunak apja feleségének kedvese, ő pedig, a sértett férj, dühtől remegve nekitámadt vetélytársának, megverekedett vele, meg is sebesült annak kardjától...

Azóta tizenöt év múlt el. Mendé asz-szony meghalt, Veauzé szintén, mintha a múlt is meghalt volna velük együtt! És ime még ennek az embernek fia mert szemét vetni Lucienne-re s Lucienne talán szintén...

— Veauzé! Veauzé!

Az ifjunak arca oly élénken jelent meg Mendé emlékében. Egy alkalommal, nem is régen, véletlenül találkoztak egy szalonban. Oly meglepően hasonlított atyjához, hogy felismerte, mielőtt bemutatták volna. Attól a pillanattól kezdve, amelyben fájdalmas emlékei felujultak, kerülte is azt a házat. Hogyan engedhette meg hát Luciennek az ott való látogatásokat? Nem sejtette-e ezt a végzetes lehetőséget? Miért is nem gondolt arra, hogy sem Lucienne, sem Veauzé, sem a többiek körülöttük nem ismerik azt az örvényt, mely őket elválasztja.

Mendé lecsillapult. Fájdalmas titkának rejtve kellett maradn örökre. Nem fogja senkinek sem feltárni egykori gyalázatát, Veauzé Károlynak pedig legkevésbé, az pedig igazán gyűlöletes dolog volna a való felfedezésével kitépni Lucienne szívéből az anyja iránti kegyelmet. Egyszerűen visszafogja utasítani ezt a házassági tervet. Lucienne nem látja többé a fiatal embert és ha bánata is lesz, bizonyára engedelmeskedni fog s belenyugszik sorsába. Végtelen gyöngédségében bizonyosan hitelt ad apja szavának és lassan-lassan feledve lesz minden. Hiszen ő maga is nem felejtett-e csaknem mindent?

Midőn Lucienne megtudta, hogy apja elhatározása megmásíthatatlan, csak ennyit szólt:

— Beléhalok, atyám!

Mendé kétségesskedve mosolygott. Lelkiismeretére támaszkodva, ellenállott leánya könnyeinek, esdekléseinek és lesújtó fájdalomnak s fokozottabb gyöngédségével környezte őt. Multak a hetek, a Lucienne gyötrelmes apadás helyett még inkább gyarapodott. Némán elmerülten töltötte napjait, eleinte busan, később kétségbeesetten. Nem kereste sem a szórakozást, még kevésbé a vigasztalást. Sáppadozni kezdett, ételhez nem nyult s a hosszas álmatlanság gyűrűkkel övezte szemeit.

Atyja nemsokára nyugtalan lett. Orvost hivatott, ez pedig hegyi levegőt ajánlott.

— Svájczba megyünk. Akarod? — kérdezte Mendé.

Lucienne fásult mozdulattal felelt. Itt, vagy másutt, neki olyan mindegy.

S valóban a leány lelke Párisban maradt. Csak testileg távozott; teste pedig elcsüggedt, izmai elgyöngültek, csaknem áttetszővé lett egész valósága; törékeny lett, mintha minden pillanatban elhagyná a lélek.

Mendé szorongó szívvvel nézte leánya sorvadását. Hát az anya vétke, gyalázatos

Tennis-ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

ül, Franciaország kereskedelmi minisztere, eljött és büszkén mutat rá a tettekre, amelyeket az ő pártjuk cselekedett. „Kérdezitek, mit mondott a francia proletáriátus, mikor megszavaztuk a hadügyi kiadásokat — Teljes bizalmat szavazott nekünk, akik megmentettük a közfarsaságot és a szabadságot, nagy lépést tettünk a harcban az egyház ellen, hogy a szellemet felszabadítsuk, kivittük a tiz órai munkaidőt, a munkások védelmét és rohanunk győzelemből, győzelemből, míg ellenfelünk: Guesde — a régi szociáldemokrata — vereség után vereséget szenved.”

Még ma sikerült eltakarni az elnöknek, a belga Vanderveldének hatalmas végszavaival a nagy ellentétet, amely két részre osztja a világ munkásait, de vajjon nem fog-e ez jövőre még erősebben, még hatalmasabban kitörni? Elég erős lesz-e akkor is a jelszó, amelyet Marx hirdetett: — „Minden ország proletárjai egyesüljtek!” — Nem éppen a pártszakadás fogja-e megakadályozni a proletáriátust, hogy véghez vigyék Marx és Engels munkáját?

A tüzoltók záporpróbát tartottak az operában. Szociálista vezérek megvitatták Amsterdamban a világ politikáját. — Felhőgomoly van az égen, eszmék harcra a földön; a gazda felnéz — lesz-e belőle eső? Az újságolvasó pedig megáll, gondolkodik és — lecsapja az újságot...

Elpusztult falvak Debreczen, Bőszörmény, Hadház közt.

aug. 22.

Vid vagy Videgyháza. Nagykiterjedésű pusztá, amelyen Bőszörmény, Nánás

és Hatház osztozik. Nem állapíthatjuk meg, ha vajjon azonos-e vele az 1411—1485. között nehányszor előforduló Vidmonostora, amely hol, mint a debreczeni uradalomhoz tartozó helység, hol mint a Kállaiak birtoka merül fel. Vid néven a Guthkeled n. Dobi ág birtokai között 1313. és 1338. ban fordul elő 1397. ben ugyanezen birtokok közt említik, amelyak akkor Albisi Dávid kezébe kerültek csak hogy Videgyházát ekkor Vidék-házának írta a káptalan nótáriusa, — bizonyosan helytelenül. Az imént megnevezett nyosan helytelenül. Az imént megnevezett 1572. évi török defter: Vidhának mondja. Akkor még takaros falu volt 84 házzal és templommal. De jó magyar hangzású nevek mellett már ilyen rácz neveket is olvashatunk: Rastauk Miklós, Radol Ják, Draho Miklós, Tovila Miklós, Dobro Mihály.

Azt hiszem, hogy ezeknek eleit rácz despoták telepítették a vidékre 1411—1450. között.

Süldő. Prod pusztá északkeleti sarkánál Nánás felé Süldősér és Süldős laponyag tartja fenn a régi birtok emlékeit. Süldő nevű helység a váradi regestrumban is (1205—34. körül) előfordul. 1325. ben több nagyszemjéni nemes osztályos egyezségénél említik legelőször Süldőt. (Süldőnek írva.) Később Bagotával együtt, mely ugyancsak a bőszörményi határon fekszik, fordul elő. 1411. ben a rácz despota, 1476. ban pedig Mátyás király anyja Szilágyi Erzsébet birtokai között.

Hatház. 1312. ben a Guthkeled nemzetségi dobi diószegi ágai osztoznak meg rajta, számos más birtokkal egyetemben. Nem sokkal ezután donatio útján Dózsa nádor fiai Pál és Jakab birtokába került. A Dobyak azonban ragaszkodtak az ősi jushoz s 1351. ben eladták Hatház Tamás fia Bakének. A Dózsa fiak végre is kénytelenek voltak a falu felerészével megérni; míg a másik felét pénzben váltották magukhoz. E század utólján a Dózsaakkal rokon Bogátradván nb. Monoki Mihály feleségéé, Dobi Lőrincz fia István leánya Erzsébeté. A Hunyadiak korában Kisvárdaiak, Telegdiak, Szakolyiak, Szepesiek veszekednek, egyezkednek egymással Hatház felett. 1332. ben egyházas hely volt s Mihály nevű papja tizgaras kényszer tizedet fizetett a pápa kincstárába.

Poroszló, Simonegyháza a mai Hatház határában fekvő birtokok. Mindkettő szerepel már 1411. ben a rácz despota debreczeni uradalma tartozékai között.

Doroglesi. Kisebb néptartóhely, szállás Hatház és Parlag között. 1338. ban

oklevélben találtam először említve, amikor a Guthkeled nemzetség dobi ága Dorog unokái ősi jószágaikat megosztottnak. — 1353. ban a váradi káptalan emberei előtt egyfelől Dózsa nádor fia Jakab és Pál, másfelől Dobi Lőrincz fia István és Diószegi Miklós fia Konrád Hatház és Doroglesi nevű birtokaik közt lévő erdőt egymás között felosztották.

Tur-Sámson. A mai Hajdu Sámsonnak felel meg.

Irott emlékek bizonyítják, hogy Tur-Sámson már a tatárjárás előtt is fennállott s 1220—30 körül mint Mátyás poroszló lakhelyét jelöli meg a váradi Regestrum. A XIII. század végén püspöki tizede 12 képe. 1332—37 közt Miklós nevű papja 16—17 garas tizeddel segítette a pápa szegény pénzárát. Csak a népesebb és jobban javadalmazott plebániák adóztak 15—20 garassal. Egyébiránt Tur-Sámson a Guthkeled nemzetség ősi birtoka volt; mint ilyen találkozunk 1312 és 1338. ban. Csak hogy 1347. ben a Dobiak és Diószegiek a birtok egy részét kénytelenek átengedni a Debreczeni családnak. A Dobi réz 1397. ben Albisi Dávidra száll s azt ennek utódai birják 1461. ben is, amikor albesi Zólyomi Dávid és Tamás perbe fogják Telegdi Miklóst és Szakolyi Miklóst, amiért ezek Sámson falu határában lévő erdeiket kivágták. A Debreczeni család része osztott a Dózsa-féle debreczeni uradalom sorsában. Tehát volt az a szerb despotáké, Hunyadi Jánosé, Szilágyi Erzsébeté és Korvin Jánosé; de a Kisvárdai, Telegdi, Szakolyi és Szepesi család is leányegyed jogán birtokos volt Sámsonban.

Szalók-Sámson Hajdu kő templommal ékeskedő néptartó hely Debreczen város mai határában. Nevét sem pusztá, sem dűlő, sem halom, sem ér, — semmi nem tartotta fenn. A szájhagyomány emlékezetéből is régen elmosódott. Csak a levéltárak 6—7 száz éves oklevelei tanuskodnak még felőle. Egy 1347. ben eszközölt határjárás igen kiemertő leírásából tudjuk meg, hogy Szalók-Sámson, Fauszika, Debreczen, Apáthfája, Tur-Sámson, Aroktelek, Soma és Ujlak között fektűt. Vagyis a mostani Nagysora erdő nyugati, szélesebb felét foglalta el. Ekkor a Hunpázmán nemzetségbeli Péter mester — de Bathyan — ki Szalók fia, Mihály fia volt és Ujlalvi Lukács Gábor fia pereskedtek miatta. A nádor Ujlalvi Lukácsnak ítélte Szalók-Sámson, s ebbe az egri káptalan határjárás mellett be is iktatja. Szalók-Sámson határainak leírásánál,

büne most meg már leányát is elrabolja? Hát még mindig nincs fenéig ürítve az a keserű pohár, amelynek ürmét még most, tizenöt év után is érzik ajkai. Ah! Lucienne bánata semmi sem ahhoz képest, mit 6 anyai év óta elszenvedett.

Fájdalma marcangolja szívét s tehetetlenség tudata gyötörte. Hát engedhet-e, beleegyezhet-e abba a házasságba? Ah! Vajha megtehetné! De ha Lucienne feleségül megy Veauzéhoz, az anyai volna, mint megörökíteni a gyűlöletes multat saját tázhelyén. Előbb feleségét, most pedig leányát rabolják el a Veauzék. S ez a két ember, kik arcban oly hasonlók egymáshoz, lelki szemeiben egy gyűlöletes egészbe olvadt össze, egy hitvány egybe, amely elrabolta minden boldogságát, örömét. S az a borzalmas hasonlatosság! Mendé szinte elképzelte, mint üldözi őt az az ember még Lucienne gyermekeiben is. Még az unokáitól is, kikre pedig oly boldog mosolylyal számított, kiknek tekintetétől várta öreg napjainak megaranyozását, borzadva kellene elfordulnia. Azok is képmásai lesznek vetélytársának. Ez csak végtelen folytatása, megtestesítése volna annak a másinak, akit Lucienne maga nyujtana neki csókra.

Nem, ez már több volna a soknál. Minden más áldozatra hajlandó, de ez meghaladja erejét.

Mendé azonban megrettent. A betegség, a hegyi levegő — úgy látszott — teljesen megtöri Luciennt.

Szobájában maradt, mert nem volt már ereje felkelni. Egész nap mozdulatlanul fektűt, szemeit lehuayva, mintegy ébren álmodott.

Ez alkalommal Mendé megnyilatkozott az orvos előtt. Feltárta előtte a Lucienne házassága ellen táplált ellenszenvét. Az orvos figyelmesen hallatta, tehetetlen mozdulatot tett.

— Csak ön mentheti meg leányát!

Mendé leroskadott egy székre. A jövőnek minden rémes látomása elvonult lelki szemei előtt. Ah! Miért is nem vallotta meg az igazat Luciennek! Ma talán már késő minden!

Mendé felkelt s bizonytalan léptekkel tartott a beteg szobája felé. Leánya olyan sápadt volt, akár a halál. Rémitő gyorsasággal, csaknem hörögve lélekezett szegény. Meg fog hát halni? Ah, ez mindennél szörnyűbb volna. Ez lehetetlen. Nem kell-e önmagát vádolnia önzéssel ennek a szegény betegnek hosszas szenvedéseiről?

Mendé szörnyen szenvedett. Valóságos zsibbadtság szállotta meg a lelkét. Gyermekekén kívül minden nem létezővé lett reá nézve. Nincs ránézve többé semmi sem a világon, sem a jelenben, sem a multban — csak leánya.

Hirtelen odahajolt leányához:

— Lucienne, beleegyezem! Feleséggé leszel!

A leány felvetette szempilláit. Könyáradat omlott szeméből, azután pedig nehéz

sóhaj szállt fel kebeléből, orcáit halvány rózsapír borította s kezének gyöngéd szorítása jelezte, hogy megértette atyját s boldog.

— Igen, ismétlé Mendé — feleséggé leszel.

Ráhajolt s úgy élvezte a leány arczára szállott mosolyt. S hirtelen végső keserűség szállotta meg szívét, nagy lemondása, áldozata magamagát is megrémítette.

Eközben Lucienne intett atyjának, hogy szólni akar.

— Atyám — mondta gyöngye, elhaló hangon — kérlek, légy oly jó hozzám, ird meg neki, mit mondok, irj neki.

— Igen — ígérte Mendé — megírok neki mindent.

Lucienne még egyszer könyörgött.

— Ird meg neki, hogy jöjjön.

— Igen, gyermekem. Csak térj magadhoz, megírom.

Lucienne csaknem egy nap alatt meggyógyult. Mendé hosszan elmélázott az úres fehér levélpapír előtt. Megírja, ne írja? Éreate, hogy sohasem birja ezt a levelet megírni...

Visszatért Luciennehez s zavartan mondta neki, hogy kissé elmegy a hegyek közé. Sétálni akar, rosszul érzi magát, itt e tikkasztó légkörben. Lucienne gondatlanul elengedte.

Mendé elindult a hegyek közé és nem tért többé vissza. Osszezuzott holttestét ott találták meg a szakadéokban...

a déli oldalon Fancsika felől említi Mihál-
rekezy nevű vizállást, amelyet Lukács mes-
ter dictus Pety és Lukács Gábor fia ma-
guknak és jobbágyaiknak közös használatra
hagytak. Nyugatról, a debreczeni oldalon
egy völgy vagy moosaras hely mellett vo-
nult a határ, — vagyis a mostani Kádár
árokknak megfelelő vízfolyással párhuzamo-
san. Az északi határdombok Apáthfáját
(ma Apafája), amely akkor nagyobb kiter-
jedésű volt, Tur-Sámsont és Aroketket
(ma Arokrét) érintették. Kelet felől egy
„ásott nagy árkon” ment át a határvonal.
E nagy árkok aligha nem a cserén keresztül
menő Ördögárkának felel meg. A Halápról
Debreczenbe vezető uton keresztül menve
az akkor újonnan hányt határdombok Szal-
lók Sámson, Fancsika és Ujlak (Wylok)
birtokokat választották el egymástól. Ebből
azt következtethetjük, hogy Haláp maga
közvetlenül nem volt határos Szalók-Sám-
sonnal, hanem köztük Ujlak nevű birtok
feküdt. Míg a mai Cserének keleti részét a
Debreczeni és Hunyadi családok jóságai
közt szereplő Soma (Suma) foglalta el.
Szalók-Sámsont a Kállai család levél-
tárában 1461. évi oklevél még említi. Ké-
sőbb nyoma vész.

Sz. Adalbert vértanu tiszteletére épült
kő templomának már a helyét sem tudják
az arra lakók megmutatni.

A Fancsika északi szögletében lévő
Sz. János dombján fel-felbukkanó téglá-
törmelékekről nem hisszük, hogy azok a
szalóki templom maradványai volnának.

Z-i.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Uj segédlelkész. A hajdunádudvari
ref. egyház Gachal János végzett debre-
czeni hittanhallgatót segédlelkésszé választotta.

Gyűlés a püspöknél. Ma délután 5
órákor a püspöknél az ev. ref. egyház orgona-
épitőbizottsága Kiss Áron elnökelete alatt
ülést tart.

Bizottsági ülések. Az ev. ref. egyház
árvaügyi bizottsága Dicsőfy József lelkész
elnöksége alatt ma délután 5 órákor az egy-
háztanácssteremben ülést tart. — Holnap
délután 4 órákor az egyháztanácssteremben
az egyházi gazdasági bizottság ülésezik.

Értesítés. A debreczeni református
főiskola s különösbbe annak a tápintézete
iránt érdeklődő közönség tájékoztatására
most az iskolai év kezdetének közeletével
ezuton is tudatjuk, hogy tápintezetünkben
a folyó év tavaszán tartott egyházkerületi
közgyűlés határozata értelmében az ellátási
díjak mérsékelten felemeltettek, tekintettel
az élelmiszerek árának általános és rend-
kívüli módon való emelkedésére egyfelől,
másfelől pedig a tápintézeti alapoknak épen
ez okból való megtámadtatására. Tápinté-
zetünkben az ellátás a legzélesebb körű
felügyelet alatt áll s házi kezelésben lévén,
nincs más célja, mint a növendékeknek a
legegészségesebb, legtisztább és legkiele-
gítőbb ellátása s e tekintetben bátran ki is
állja a versenyt bármely hasonló czélú
hazai intézetünkkel. A folyó iskolai év ele-
jétől kezdve a tápintézeti ellátási díjak a
következők lesznek: 37 növendék teljesen
ingyen kap ellátást, csupán a felszerelési
járulékot fizeti (8 korona); 68 növendék
évi 60 koronáért, 116 növendék évi 100
koronáért s végül 115 növendék évi 180
koronáért nyerhet az intézetben ellátást.
Az ellátás, mint eddig is, állani fog ebédből
és vacsorából; ebédre három fogás étel,
vacsorára egy, mely mindig presenye. Deb-
reczen, 1904. augusztus 15. Gulyás István
tápintézeti bizottsági elnök.

A szokés párosan...

— Költő és irónó. —

— augusztus 22.

A huszadik század rideg anyagisága
se birta még teljesen kioltani a romantikát

Vannak még dobogó szivek, vannak
rajongó lelkek és vannak még mindig, akik
osztják Heine nézetét és azt tartják, hogy
Raum ist in der kleinsten Hütte Für ein
zärtlich liebend Paar.

Iskolás gyermekek voltak, amikor meg-
ismerték egymást. Régi szokás szerint egy-
mást meglátni és rögtön megszeretni egy
pillanat műve volt.

Az esztendőök egymásután peregetek le,
változást hozva természetben, időjárásban,
életviszonyokban. Megváltozott a leány is,
az ifju is. Az iskolás gyermekek felnöttek
és külön-külön életpályára indultak. A leány
irt tánitónó lett, az ifju ujságíró. A leány
irt tárczákat, az ifju verseket. A tárczák is,
a költemények is tiszta, forró, rajongó,
ideális szerelemről szóltak. Mert ha sok
minden változott is első ismeretségük óta,
de szerelmük nem változott.

A leány szülei Debreczenben laknak.
Tánitónói állását egyelőre elhagyva, haza-
jött a szülei házhoz. Hogyne, mikor a
fiatal ujságíró is alkalmat talált, hogy egy
debreczeni laphoz jusson be.

Az ifju annak rendje és módja szerint
megjelent a leány szülei házában. Előadta,
hogy szereti a leányt forrón, változhatatlanul,
nékül nem tud élni és kérte, hogy
adják hozzá feleségül.

A leány kellő összhangban kijelen-
tette szüleinek, hogy vagy férjhez adják
az ifjuhöz, vagy meghal.

A szülők pedig azt választották:
Nem!

Hiába volt kérés, sirás, fenyegetés, a
szülők kéréseketlenek maradtak. Nem,
nem és nem.

Azaz, hogy mégis. Egy feltétel alatt
igen. Ha az ifju, aki ez idő szerint 23
éves, áttér a zsidó vallásra és alá veti
magát az áttérési szertartásnak.

Mert az ifju **buzgó keresztény,** a
a leány szülei pedig **hithű orthodox zsidók.**

Dicsőséges Szent István király napján
eltűnt a leány és a fiu.

Vitte őket a vasut messzire Bara-
nyába. Ott laknak Siklóson az ifju szülei,
akik meghatva a két ifju lény poétikus,
erős szerelmétől, beleegyeztek a fiuk házasa-
ságába.

A leánynak nem kell többé a szülei
beleegyezés. Megadta a beleegyezést férj-
hezmenéséhez a debreczeni árvaszék.

A szerető párból az anyakönyvvezető
előtt hamarosan házaspár lesz.

A leány szüleinek keserve és haragja
is majd csak eloszlik tán, ha látják, hogy
gyermekük boldog fiatal asszony.

Utóvégre is, a szülők legfőbb törek-
vése csak az, hogy gyermekük boldog
legyen.

A közönséghez!

A „Debreczen“ eddig hetenként
ötször jelent meg. Délután 4–5 óra
tájban hagyta el lapunk a gépet. A
közönség, amely érthető kíváncsi-
sággal lesi, mi az ujság, mohón
kapott a „Debreczen“ után, mert a
„Debreczen“ napi hírek rovatában és
távirataiban hozta a napi eseménye-
ket hiven és kimerítően.

Itthon a belső fontosnál-fonto-
sabb politikai és közgazdasági kér-
dések vannak napirenden. A kül-
földről az orosz-japán háboru világ-
történelmi eseménye szül izgalma-
san érdekes híreket.

Ezeket az eseményeket váro-
sunk közönsége **még azon a napon
a legpontosabban, hű és megbiz-
ható tudósítások** alapján, részlete-
tesen, igazán és kimerítően **csak
egyedül a „Debreczen“** ben olvas-
hatja. Minden más lap ugyanazo-
kat az eseményeket **csak másnap**
hozzhatja olvasói elé.

Ezért megbecsülhetetlenül font-
tos a közönségre, hogy a „Debreczen“
létezzék, terjedjen és emel-
kedjék.

A „Debreczen“ kiadóhivatala
számított a közönségnek ezzel a
nélkülözhetetlen szükségleteivel és
gondoskodott arról, hogy *ezután
nem csak ötször hetenként, hanem
mindennap megjelenjen a „Debreczen“.*
Az eddig **10,000** koronát
tevő **kauczióját kiegészítettük
10,500** koronával a teljes **kauczióra**
és Debreczen város, valamint kör-
nyékének közönsége immáron a
„Debreczen“ ben rendes napilapot
kap.

De nemesak a legujabb esemé-
nyek kimerítő és hű közlésére
hivatkozunk, mint lapunknak **ver-
seny nélkül álló előnyére.**

Jogos önérettel rámutathatunk
arra, hogy lapunkat a **tisztességes
sajtó legelső kötelességéhez mérten**
szigoru tisztességgel szerkesztjük.
Meggondolva, komoly mérlegelés
és alapos tanulmányozás után adunk
véleményt a közügyekről. — **Nem
szolgálunk személyi érdekeket,
hanem kizárólag a közönség érde-
két tartjuk szemünk előtt.** Nem
keresünk szenzációkat, hogy válót-
lanságok, meg nem történt dolgok
hazudozásával, vagy egyes esemé-
nyek elferdítésével, csakhogy az
szenzációsbabnak tűnjék, — költ-
sük fel a közönség érdeklődését
lapunk iránt. A mi elvünk válto-
zatlanul és hajthatatlanul ez marad:
csak igazat!

Azt, hogy rendithetetlenül, meg-
alkuvást nem ismerve szolgáljuk
szeretett hazánk igazi érdekeit, az
nem érdemünk, az kötelességünk.
Ezt a szent kötelességet teljesíti a
„Debreczen“ harminczhat esztendő

Törlesztés

és egyéb kölcsönöket
a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközöl ki

Hartstein Kálmán

Debrecen.

jelzőlog kölcsön irodája Piac-utca 83. szám

óta. Magyarország függetlensége, önálló rendelkezése, jogainak érvényesülése, a magyar nemzet nyelvének méltó uralma ott, ahol joga van hozzá és a magyar nemzeti szellem terjesztése, ezek azok a magasztos feladatok, amelyeknek szolgálatába szegődött a „Debreczen“ 36 év előtt. Ezekért küzdött azóta és fog küzdeni mindvégig.

Áldozatkészségünket és önzetlen lelkesedésünket a közjóért méltányolja a nagy közönség azzal, hogy részesítse a „Debreczen“-t ezentul is támogatásában.

A „Debreczen“ előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 1 korona.
Negyed évre . . . 3 korona.
Fél évre . . . 6 korona.

Egyes számnak ára 4 fillér.

Kapható minden tőzsdében s az ujezai árusítónknál.

Hazafias tisztelettel:

A „Debreczen“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPI HIREK.

Öngyilkos szakaszvezető.

— Lövés a honvédkaszárnyában. —
— augusztus 22.

Most három éve annak, hogy Debreczenben 20 nap alatt 24 öngyilkosság történt. Ha nem is ilyen rövid idő alatt, de a nyáron már a 24-ik öngyilkosság történt. Ez a mai öngyilkosság hat nap alatt immár a negyedik.

A mai öngyilkosságról munkatársunk az alábbiakban számol be:

Ma reggel kevéssel 8 óra után, mikor a kaszárnya csaknem üres, mert a legénység a gyakorló-térenken van, a péterfia-utczai honvéd gyalogsági laktanyában lövés dördült el. A lövés a laktanya utczai részének egyik félreeső helyén történt.

Összeszaladtak a lövés hangjára a laktanyában maradt katonák. Az ajtót betörték, behatoltak a helyiségbe, ahol irtózatossá látványnak voltak tanui.

Mogyorósi Ferencz szakaszvezető a földön feküdt, mellette szolgálati fegyvere, melyből egy golyó már hiányzott. A szakaszvezető a szájába lőtt s lövése rögtön halált okozott.

A laktanya ügyeletes tisztje azonnal hordágyra tette a szakaszvezető holttestét és a honvédcsapatkórházba szállította.

Mogyorósi debreczeni fiu. Az apja a Hortobágyon csikós. Jó katoná volt a szakaszvezető akkor is, mikor künn volt a századnál, mióta pedig az ezred segédtisztja irodájában dolgozott, azóta épen nem volt ellene semmi panasz. Irodai teendőiben mindig pontos volt.

Hogy mégis mi adhatta kezébe

a gyilkos fegyvert, azt annál kevésbé tudhatni, mert az ügyei rendben voltak. Levelét nem hagyott hátra, csak azon a helyen, ahol öngyilkos lett, a falra ezt írta:

„Egy elhibázott élet, de egy jól találó golyó.“

A homályos ügyben a katonaságnál vizsgálatot indítottak, hogy az öngyilkosság okát kiderítsék.

Mogyorósi szakaszvezetőt holnap délután temetik a honvédcsapatkórházból.

— **Báró Beck tiszta.** A magyar sajtóban nem maradt megfelelő visszhang nélkül az a kellemetlen beszéd, amelylyel báró Beck tábornagy, a vezérkar főnöke megrontotta a király születésnapjának ünnepi hangulatát. Többfelől emelkedtek korholó hangok s excellenciájára felé, aki nem átalította a chlopy-i hadparancs tonusában felhánytorgatni a magyarság nemrég elesenedett nemzeti küzdelmét és ezirányú vakmerőséggel hivatkozott rá, hogy „megmaradt az erő és a hatalom“, mert a hadseregét nem bontotta meg a „kisértés és a bujtogatás.“ Még Tisza István lapjában is lecskét kap báró Beck és elvárjuk, hogy ne csak írott szóval lesz része ebben, hanem megnyilatkozó formában is. Mert Tisza István, aki Ischlben megjelent a király előtt, igaz ugyan, hogy most csupán az elintézt törvényjavaslatok szentesítése céljából és a közel jövő politikai programjának előterjesztésére készül, de ha becsülettel akar referálni, őfelsége előtt kötelessége kellő világitásba helyezni báró Beck urat is, aki legujabb cselekedetével ismét arculcsapta a magyar nemzetet. És tartozó kötelessége elégtételt is követelni, mert az efajta inzultusok el nem tűrhetők. Eányiban semmiesetre sem marad, mert, ha Tisza meg nem szerzi a reparációt, meg fogja szerezni a parlament.

— **Építő iparovok szabályrendelete.** Debreczen város építő iparosainak munkaviszonyairól a város szabályrendeletet készített. A szabályrendelet megjárta a belügy-, a kereskedelemügyi miniszteriumot és sok tárgyalás után visszajött. — Visszajött pedig pótlásokért. — A város most az ügy érdemére nézve véleményt fog kérni a kereskedelmi és iparkamarától, a rendőrfőkapitánytól és ipartestülettől. — Kőműves és ács iparosainknak tehát ismét alkalmuk lesz, hogy észrevételeiket megtegyék, esetleg sérelmeiket orvosolják. Főleg a sok per-patvar után, mit egymással szemben a kőművesek és ácsok folytattak, jó lesz ha tisztázódnak az eszmék.

— Iparkiállítás Sopronban.

Szent István napján nyílt meg Sopronban az ottani kamarai kerület iparkiállítása. A megnyitó ülésen részt vettek Debreczenből: Szabó Kálmán kamarai elnök és Szávay Gyula kamarai titkár. Tegnapi a soproni kereskedelmi és iparkamara új székházát avatták fel, mely alkalommal a soproni kamarát Szabó Kálmán debreczeni kamarai elnök üdvözölte az összes kamarák nevében. A kamarák országos értekezlete is kezdetét vette, amelyen Szávay Gyula szerepel, mint előadó.

— **Elfogott kivándorlók.** A királyházai esendőség táviratban kérte a debreczeni rendőrséget, hogy Lebovics Hani és Goldstein Szeréna királyházai lakosokat tartóztassa le, mert Amerikába akarnak menni. Utlevelük van ugyan, de az a hiba, hogy a esendőségnek baja van a két kivándorló hölgygyel. Dobos rendőrbiztos a két szökevény hölgyet ma reggel az induló háznál elfogta és a központra kísértette. Atadják őket a királyházai esendőségnek.

— **A munkások bejelentési határideje.** Nap-nap után felemlül az a vitás kérdés, hogy a munkások meddig jelentendők be az iparhatóságúál. Erre nevez közöljük a kereskedelemügyi m. kir. miniszter alantidöntvényét: Sz. K. b-i lakos sz. i taglagyáros munkásainak az iparhatóságúál be nem jelentése miatt indított iparkihágási ügyben az alispán ur részéről f. évi április hó 16 án 11,058 szám alatt s az elsőfoku iparhatóságú itéletet részben módosító másodfoku itéletet, mely panaszoltat az 1884. t.-ez. 103. § ába ütköző kihágás miatt ugyanazon törvény 157. § a) pontja alapján 50 kor. pénzbüntetéssel, illetve megfelelő elzárással bünteti, marasztalt részéről a törvényes határidőben beadott felfolyomódás következtében felülvizsgálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett másodfoku iparhatóságú itéletet ezennel megváltoztatom s neveztettem a fent körülírt kihágás vádjá s következményeinek terhesül felmentem, mert a tárgyatokból kitűnőleg neveztettem munkásai a munkába lépéstől számított 8 nap mulva eltávoztak a miután az ipartörvény 103. § a a bejelentésre két heti határidőt állapít meg, neveztettem a töle ezen határidő eltelte előtt eltávozt munkások be nem jelentése miatt mulasztás nem terheli s így büntethető nem volt. A folyó évi május hó 16 án 16,693. sz. a. kelt jelentésével fölterjesztett ügyiratokat, továbbá folyó évi június hó 27-én kelt jelentését és mellékletét megfelelő további eljárás végett leküldöm.

— **Mulatozás revolverrel.** Mult éjjel 11 óra tájban pisztolylövés durranása riasztotta fel a Borz-utca békés lakóit. Rémülten ugrottak ki az ágyból a már nyugalomra tért lakók és kirohantak az utcára. A Kishatvan-utca szegletén éppen akkor kanyarodott be a Borz-utczából két arramenő jókedvű fiatal ember. Az egyik revolvert emelt kezében a magasba és újra elsütötte. Ez a különös éjszakai multság aztán a Kishatvan-utczában folytatódott és talán tartana még most is, ha a revolverben maradt volna még ki nem lőtt golyó. Mert biz a rendőrök nem zavarták meg az éjháborgatókat.

— **Díjlövészet.** Auguszt. 20-án a Polgári lövöldében díjat nyertek: legjobb mélylövészel: Szabó Sándor 4 koronát. Legtöbb körrel Pápai János 2 koronát. — Augusztus 21-én. Legjobb mélylövészel: Gerőcz József 4 koronát, legtöbb körrel Szabó Sándor 2 koronát. Junior díjat nyert Torma Lajos 2 koronát.

— **Angol hittérítő Debreczenben.** A brit egyetemi ifjak keresztény szövetsége megbízásából J. H. Mack Lean hittérítő meglátogatja a magyar egyetemi ifjuságot október második felében. Látogatásának célja belevonni a magyar protestáns diákokat abba nagy szövetségbe, mely a diákok keresztény jellemzését munkálja. Mac Lean a skót egyesült szabad egyház szolgálatában kilencz évet töltött Indiában, Madrasban, ahol, mint hittérítő működött. Buzgóságát semmi sem jellemzi inkább, mint az az áldozat, hogy fizetésének egy részét fölajánlotta egy másik hittérítőnek Indiába való küldésére. Résztvett ez éven az ifjusági egyesületek edinburgi (Skócia) nagygyűlésén s ott egy külön összejeveteien üdvözölte a nem angol küldötteket. Hazánk iránt régtől fogva érdeklődik s most, midőn visszafelé utazik Indiába, szünidejéből föloldoz két hetet arra, hogy hazánk ifjuságát meglátogassa. Eljön Debreczenbe, Kolozsvárra, Eperjesre, Pozsonyba, Sárospatakra is. Mindennütt egy nagyobb és egy kisebb gyűlést fog egybehívni. Budapestre oly gyűlést tervez, melyen az egyes protestáns főiskolák legalább egy-két taggal képviseltesk megük.

— **Tűz a Darabos utczán.** Tegnapi délelőtt fél 9 órakor a Darabos-utca 21

száma háznál tűz ütött ki. Dacára annak, hogy a tűzoltóság azonnal kivonult és Szikszay Gyula főparancsnok vezetésével óriási munkát fejtett ki, a meggyuladt lakóházat megmenteni nem tudták, csak a szomszédos, könnyen gyúladó épületek megmentésére szorítkoztak. A tűz Rácz József timár házában ismeretlen okból eredt. A kár jelentékeny, mely azonban biztosítás útján megtérül.

— Lelketlen gazda. Az Ujföldön Tokaji Sándornál szolgált Agoston István 21 éves hajduböszörményi cseléd. Agoston beteg lett s kérte gazdáját engedje be Debreczenbe a kórházba. Tokaji erről hallani sem akart addig, míg a cseléd a két korona előleget vissza nem fizeti. Agostonnak nem volt pénze s e miatt gazdája kalapját meg szűrét levette róla és úgy engedte kalap nélkül utnak. A nagybeteg fiatal ember fedetlen fővel jött be ma nagy melegben az Ujföldről a kórházba, aminek természetesen az lett az eredménye, hogy Agoston még betegobb lett. A lelketlen gazda ellen megtették a feljelentést.

— Halálozás. Gorrieri József a 39-ik gyalogezred tamburja tegnap délután hosszú szeszünet után meghalt. Az öreg 72 éves katonát mindenki ismerte és szerette Debreczenben, hol már 18 éve lakik, imponáló alakja és érdemeinek sokasága amugy is feltűnővé tették.

— A Gotterhalte ellen. Szatmáron a király születésnapja alkalmából tábori mise volt. A polgárság megtudta, hogy a mise alkalmával a honvédek a Gotterhaltót akarja játszani s összeszövetkezett, hogy a gyűlölt nótát a Himnusz éneklésével fogja elnémitani. Ennek a szövetségnek neszét vette a parancsnokság s az ünnep a Gotterhalte nélkül folyt le.

— Békéltetés. Az ipartestületi békéltető bizottság e hónap 25-én, esütörtökön délután 4 órakor az ipartestületi tanács-teremben ülést tart, melyen a munkaadók és segédek közti vitás ügyeket intézik el.

— Tartalékosok bevonulása. A 3 ik honvéd gyalogezred tartalékosai, köz el hat-százán, ma vonultak be a nyári fegyvergyakorlatra, mely Debreczen környékén fog lefolyni.

— Hirtelen elhunyt ifju. A téglavetőben dolgozott Balogh Lajos 17 éves ifju. Tegnap délelőtt a téglavetőnél lakó Dihen Miklós lakásába ment, hol panaszkodott, hogy nagyon rosszul van. Orvosért akartak küldeni, de Balogh Lajos hirtelen meghalt. Értesítették a rendőrséget, honnan egy rendőrbiztos Balványi Emil dr. orvos ment a helyszínre, de csak a beállott halált állapíthatták meg. A hirtelen elhunyt ifju holttestét kiszállították a kórházba. Orvosi vélemény szerint a Balogh Miklós halálát tüdővész okozta. Felboncolják.

— Komlóssy Emma, a Bikamulató egyik széles körben kedvelt és szép énekesnője ma este tartja jutalomjátékát.

— A kuruzslás áldozata. Barta Mihály 12. számú kétlovas bércocsi tulajdonos beteg volt és elment Fazekashoz, a kuruzslóhoz, kit kuruzslásért a fővárosból kikérgettek. Reggel valamit adott be Fazekas Bartának és alig pár perc múlva Barta meghalt. A holttestet kiszállították a kórházba, hol a törvényszék ma délután felboncoltatja. A boncolás fogja beigazolni, hogy Bartát a kuruzsló ember kotyvaléka ölte-e meg. Egyébként a rendőrség figyelmét felhívjuk ennek az embernek az áldatlan, káros működésére.

— Halálozások. Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Labdás József róm. kath. 17 napos, Tömöri Sándor ev. ref. 9 hónapos, Szabó Jánosné Tökés Sára ev. ref. 38 éves, Ladányi András ev. ref. 10 napos, öz. Dudás Andrásné Kancza Zeuzsanna ev. ref. 75 éves, Domján Imréné Gál Julianna

ev. ref. 36 éves, Kecskés István ev. ref. 36 éves, Nyisztor István gör. kath. 2 hónapos, Barta Mihály ev. ref. 44 éves, öz. Bihari Imréné Széles Mária ev. ref. 40 éves, Torma Julianna ev. ref. 16 éves, Gorrieri József róm. kath. 70 éves.

— Elveszett kulcsok. Folyó 18-án az Eötvös utcától a Boldogfalvai kertig vezető úton elveszett egy kisebb és egy nagyobb, szíjjal összekötött kert kulcs. Kérjük a megtalálót, hogy szolgáltassa be vagy a rendőrkapitányság bünyügyi osztályához, vagy Eötvös utca 11. szám alá, ahol illő jutalomban részesül.

— Kéregtő sintér. Török Sándor sintér nemcsak hogy kéregtőt, de az adományokat itt-ott keveselte és gorombászkodott, amiért a rendőrséggel gyűlt meg a baja.

— Megölte a marólug. Megirtuk, hogy Torma Juliána 16 éves kávéleány lakásán marólugot ivott. Kivitték a kórházba, hol tegnap délelőtt borzasztó kínok között meghalt.

— Helyreigazítás. Lapunk aug. 19. (pénteki) számában „Elpusztult falvak Debreczen, Böszörmény, Hatház közt” című közleményünk néhány sajtóhibával jelent meg, amelyeket most helyre igazítottuk. Így Jenyén helyett: „Semjén”, Dorojlesi helyett: „Doroglesi”, Bzalog Sámson helyett: „Szalók Sámson”, Dares helyett: „Derza”, Lobi helyett: „Dobi”, Korom helyett: „Korvin” olvasandó.

— Igen sokan még nem tudják, hogy Mentze Henrik ujdonságok áruházában rendkívül olcsón lehet vásárolni. Azonban egyszeri próba vételnél mindenki meg fog győződni, hogy ott csakis kifogástalan jó minőségű áruk kaphatók igen olcsó, szabott árák mellett, a kiszolgálás pedig pontos és szolid.

— Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piaoz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

Plehwe gyilkosát kivégezték.

Budapest, augusztus 22. Az „Uj Hírek” szenzációs hírt közöl Pétervárról vett tudósítás alapján. Eszerint Plehwe belügyminiszter gyilkosát még július 15-én relaxasztották a Péter Pál erőd udvarán felállított bitófára. — A merénylő halálos beteg volt és minden perczen várható volt, hogy meghal. Felsőbb rendeletből utasították az orvost, hogy injectiót alkalmazmazzon, ami által rövid időre életben tartható lett volna a beteg, hogy az alatt végrehajtsák rajta a halálos ítéletet. De amikor az orvos megtudta, hogy milyen célra kívánják az injectió alkalmazását, azt kereken megtagadta. Erre az orvost elvonszolták és megkorbácsolták. A merénylőt aztán hordágyon vitték a bitóházhoz az erőd belsejébe és ott végrehajtották a halálítéletet.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, augusztus 22. Csifuból érkezett legújabb hírek szerint a japánok Port-Arthur belső erődítésén újabb részt értek. Az elfoglalt pozíciókra rögtön ágyukat vonszoltatnak fel és azokat lázas gyorsasággal felszerelik. Onnan lövéldöznek a menekülő orosz csapatokra.

Port-Arthur bombázása szakadatlanul folyik a tenger felől.

Csifuba érkezett menekülők beszélik, hogy a városban és a tenger felől iszonyu robbanások hallhatók. Kétségkívül a kikötőben veszteglő orosz hadihajókat robbantják fel az oroszok, nehogy japán kezekbe kerüljenek.

A Pallada orosz szirkálóhajó nem súlydelt el. Sikerült visszatérnie a kikötőbe, ahol felrobbantás vár rá is.

Uj orosz mozgósítások.

Budapest, augusztus 22. Pétervárról táviratozzák, hogy az általános mozgósításokon és orosz önkéntes csapatok toborzásán kívül egy titkos czári ukáz elrendeli azt is, hogy a zsidó vallású katonáknak a héber nyelven történő levelezést szigorúan tiltsák meg. A zsidó katonákhoz érkező mind n levél és csomag szigorúan átkutatandó. Általában eltiltja a rendelet az idegen nyelvű levelezést a katonákkal. A lengyelül beszélő orosz tiszteket szigorúan büntetik.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítás.

— aug. 22

Buza őszre	10 09 —
Buza tavaszra	11 30 —
Rozs októberre	8 53—8 54
Tengeri októberre	7 43—7 44
Zab októberre	7 70—7 71

SZÍNHÁZ.

Szintársulatunk Máramaros-szigeten. Jól összeállított műsor, ügyesen, gonddal rendezett előadások, a szereplők igyekezete, mely versenyt tart a közönség pártfogásával, igazán élvezetessé teszik a színi szezont, — írja a „Máramarosi Lapok” most ideérkezett száma a Makó Lajos és társulata működéséről. — A színház rendesen megtelik és a közönség minden tekintetben meg van elégedve úgy az előadókkal, mint a műsorról. Nem is csoda, mikor a heti műsor négy ujdonságot hirdet egymásután. E hó 21-én a „Menyecske”, 22-én a „Tavaszi”, 23-án „Simonyi öbester”, 24-én „Pesti nők” kerülnek először színre a szigeti színházban.

TARKASÁGOK.

„Csak megkábultam!...” A fizika professzor ur nagy komolyan, a tanár tekintélyhez méltó önteltséggel tartott előadást növendékei előtt a Volta-féle elemekről. Hosszan elmagyarázta az áramfejlesztés rejtelmes titkait, majd pedig gyakorlatban akarta bemutatni a villamos erő hatását, amit a következő szavakkal vezetett be:

— Most pedig oly erős áramot fejleszték, amelyetől egy ember meghalna, egy erőteljes ökör pedig megkábúna.

Hogy, hogy nem, de valami kis hiba történt a villamos gép körül és ahogy a professzor ur véletlenül megérintette a vezetéket, halotthalványan, szó nélkül végigvágódott a padlón. A növendékek ijedten ugráltak fel üléseikről és jajgatva rohantak a mozdulatlanul heverő tanár felé. Az egyik vizért szaladt, a másikat orvost kiabált egyre, a harmadik a pedellus feleségét hívta segítségül. Perczek multak el így a nagy rémületben, de egyszerre csak a professzor életelen teste megmozdult a földön. A sápadtság csökkenni kezdett ábrázatán. A diákok segítségével lassan feltápáskodott a padlóról és mikor már visszanyerte kissé öntudatát, alig hallhatóan ezt mondta:

— Csak megkábultam!...

A család ostor. A városban járt a vidéki atyafi, hosszú ostor volt a kezében

bot helyett. Szembe kerül véle egy falujabeli kereskedő és odaszól neki:

— Ejnye, földi, elmehetnék én magával haza?

— Eljöhetsz az ur, miért ne jöhötte?

— Rendben van. Előbb elvágok még egyetmást, aztán indulhatunk. Kend addig vágjon be a kontómra egy pohár sört.

Ugy is történt. Az atyafi éppen az utolsó kortyot nyelte le, mikor előkerült a kereskedő és sürgeti:

— Induljunk.

— Ballagjunk no, szól a paraszt és elindul az országot felé.

— Hát a kocsija?

— Meg van szép rendben a fészker alatt — Pércsen.

— Tyü a rézangyalát a kend mulya fejének, — akkor hát minek a kend kezében az az ostor?

— Hát csak úgy — tekintélyből.

Császká és a portás. Néhány való Császká György kalocsai érsekről mesélik a következő adomát:

Nagy ünnepséggel akarták fogadni Császkát a kalocsaiak, amikor érsekükké nevezték ki. Császká György azonban esküdt ellensége volt az ünnepeltetésnek, így aztán váratlanul köszöntött be Kalocsára az aula portáján.

A portás becsukott már mindent; Császká erre becsöngtetett.

— Ki az? — szólta ki a portás.

— A kalocsai érsek! — válaszol Császká.

— Azt minden lump mondhatja, — felel mogorván a portás.

Császká azonban nem tágitott; a portás végre is beeresztette.

Másnap az udvari cselédség bemutatkozott az új érseknek. Elül járt a szakács, majd a portás következett:

— Én vagyok a portás, kegyelmes uram!

— Azt minden lump mondhatja, — replikázott Császká György; végezetül azonban mégis külön megjutalmazta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

E heti bűnügyi főtárgyalások.

1904. év augusztus hó 22-én, hétfőn: Vádtaügyi ügyek tárgyalása. Augusztus hó 24-én, szerdán főtárgyalások: Tóth Károly és társa ellen, súlyos testisértés vétségéért, Cs. Simon György ellen, súlyos testisértés vétségéért. Augusztus hó 26-án, pénteken főtárgyalások: Tóth Sándorné ellen, súlyos testisértés vétségéért. Róth Jenő ellen, hatóság elleni erőszak vétségéért. Székely Lajos ellen, gondatlanságból okozott emberölés vétségéért.

VEGYES HIREK.

* **A komédiás.** A közeli Csánytelek községbe, mint tudósítónk jelenti, Rákosi Jenő „Bolond”-jához hasonló csörgős sipkájú vándor komédiás érkezett. A mikor végigment az utcákon, egy egész sereg ember kísérte s tetőtől-talpig megbámulta a különös embert. Mint mindenütt, úgy Csányteleken is vannak művészkedvelő emberek és így történt, hogy ez alkalomból a nagyvendéglős tágas udvara megtelt „műélvezni” akaró közönséggel. Az első cseppet elhangzott... Következett egy második — és egy harmadik. — Kevéssel ezután tarka trikóban megjelent a „művész” és egy nemzetközi cirkuszi bók után fentemert egy magaslaton, amely a célra szolgált, hogy a derék csánytelekiek a saltó mortalléval és a művészi kivitelű cigánykerék hányással megismerkedjenek. A hajmeresztő mutatványok szörnyen megdöbbentették a közönséget, zúgott a taps, mint az orkán s a komédiás, hogy az egy-

begyűltekeretreméltóságát megköszönje, egy merész ugrással felpöndörült a magaslatra. A következő pillanatban a magas deszkaalkotmány megbillent és a „művész” egyensúlyát veszítve lezuhant a kövekre. A szerencsétlen ember néhány perczig fektült tehetetlenül a földön. A közönség eleinte azt hitte, hogy ez a magasabb művészethez tartozik, tapsolt a komédiásnak. Egyszerre valaki elküldte magát:

— Vézrik!

A komédiás — Kálmán János a neve — súlyosan megsérült. A fején és hátán szenvedett zúzódásokon kívül mind a két sor fogát kitérte. A gyorsan előhívott orvos bekötözte sebeit, de az állapota veszedelmes.

* **Külvárosi logika.** Egy polgártárs hirtelen rányitotta az ajtót a rendőrkapitányra:

— Kérem, miért vagyok én beidézve?

— Nyilván valami kihágást követett el.

— Kihágást? Nem emlékszem rá.

— Az udvarán nagymennyiségű trágya van felhalmozva, ami közegészség ellenes. A rendőrség felhívta, hogy hordassa ki a trágyát, de ön a füle botját se billegette.

A polgártárs megvakarja a tarkóját:

— A múlt héten adtam el a lovaimat s még nem vettem mást. Talán egy kicsit lehetne várni azzal a trágyakihordással.

— Nem lehet.

— Nem-e? Hát mi a szándéka a tekintetes urnak?

— Megbüntetem kendet. Fizet kend 4 koronát — érti.

— Értem, értem, de eccezere kell azt leszurni?

— Nem egyszerre. Tizenöt nap alatt.

— Ezt már nem értem.

— Miért nem érti.

— Mert tizenöt nap múlva biztosan kihordathatom a trágyát. Hát birságot miért fizessenek akkor?

* **Titokzatos halál.** Titokzatos bűntényt nyomoz a beregszászi törvényszék vizsgálóbírája. Hetyen község határában Komjáti Bertalan jómódu földesgazdát a mezőn szekere alatt halva találták. A vizsgálat kiderítette, hogy az áldozatot baltával ütötték le. Tizenöt ütést találtak rajta, köztük több halált okozó sebet. A gyilkosság valószínűleg boszu műve, amitől a meggyilkolt félt is. Ezt sejteti legalább a kezében talált fegyver, melynek ravasza fel volt húzva. A legtöbb valószínűséggel bir az a gyanu, hogy Komjátit egy erdőőr ütötte le, mert mint orvvadász az őröknek sok boszuszagot okozott.

* **Rablógyilkossági kísérlet.** Bélinzsról írják nekünk az alábbi vakmerő esetet: Hatzeg Demeter odaváló jómódu gazda lakásába bemászott éjjel Szilárd Sz. 17 éves kocsis, aki tudta, hogy volt gazdája a pénzt még éjnek idején is a derekához kötve tartja. Előbb le akarta kötni derekáról az övet, mivel az azonban nem sikerült neki, egyszerűen le akarta vágni azt. Erre aztán Hatzeg is felébredt és a rablóval dulakodni kezdett, aki a szerencsétlent több helyen megszurkálta és elmenekült. A gyilkost még az éj folyamán letartóztatták a oszendőrök és bekísérték a kir. törvényszéki fogházba. Hatzeg sebei nem életveszélyesek.

IRODALOM.

Láttam egy csillagot...

— Versek a falunkból. —

Láttam egy csillagot lefutni az égről;
Láttam egy ifjut is megválni a léttől.

A csillag ragyogott fényesen az égen;
Ezt is ünnepelték, még nem is oly régen...

A csillag lefutott — eddig volt a pálya;
Az ifju elbukott — alig lépett rája...

Baka Elek.

Hypathia. Kingsley világhírű történelmi regénye, a Hypathia, a kellő átdolgozásban egyike a világirodalom legkiválóbb ifjusági iratainak. Megelevenedik a regényben az ötödik század forrongó korszaka, amikor a pogányság és a kereszténység utolsó harcát vívta s a germán törzsek keblökben a féktelen szabadság eszméjével kezdenek eljutni már a világalalom felé. Az ó kor világa utolsó napjait éri s a romokból bontakozik már az új világ. A kavarodás egyik gőzpontja abban az időben Alexandria volt s itt játszódik le Kingsley regénye, amely megható, érdekes mesefonalán festi meg ennek a romlásnak és ujjászületésnek a gyönyörű korpét. A regény most megjelent magyarul Zigány Árpád jeles átdolgozásában az ifjuság számára, számos illusztrációval, két kötetben. Ára füzve 5 korona. Kiadta a Franklin-Társulat és kapható minden könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Kiállítás Veszprémben. A „Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület” által rendezett gazdasági s iparkiállítás f. hó 28-án fog megnyitni és szeptember hó 8-án zárul. Mint értesülünk, ezen kiállítás iránt ország-szerte óriási érdeklődés mutatkozik, amit fokoz azon körülmény is, hogy azt Tallian földmívelésügyi miniszter személyesen fogja megnyitni. De különben is ez lesz a legnagyobb kiállítás, melyet eddig országunk vidéki városaiban rendeztek. Körülbelül 600 kiállító jelentkezett eddig, rendkívül változatos kiállítási anyaggal. A kiállítás területe egy kis tündér város lesz, szébbnél-szebb csarnokokból. Így például a gróf Eszterházyak által emelt csarnok, a közös erdészeti, borászati, halászáti és iparcsarnokok oly művészi alkotások, hogy ezekhez hasonló vidéki kiállítás meg nem produkált. A kiállítással kapcsolatban f. hó 30-án tartatik Veszprémben az O. M. G. E., a Magyar Gazdaszövetség és Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület által rendezett Országos Agrár Kongresszus, majd szeptember 4-én a Dunántúli Ipar Kongresszus. A közlekedés előmozdítása a rendes vonatokon kívül a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett vasuti motorkocsikkal történik, melyekkel minden irányból óránként lehet majd — leszállított díjakért — Veszprémbe jutni, míg idegen vendégek olcsó és jó elszállásolásáról a kiállítás idegen forgalmi iroda gondoskodik. A kiállításnak megtekintését igen sok politikai és katonai notabilitás is kilátásba helyezte. Szóval Veszprémben olyan kiállítás nyílik meg folyó hó 28-án, melyet mindenkinek hasznos lesz megtekintenie.

Kivándorló fiatal leányok.

— augusztus 22.

— Amit Magyarország exportál. —

A leány-exportban tudvalevőleg a kontinensen ugyszólván a legnagyobb rekorddal dicsekedhetik ez a mi szép országunk. Ezt nem irigylitőlünk az osztrák, sem semmiféle náció. A Balkán államok kétes mulatói magyarokkal vannak megrakva, de nyugatra is, másfelé is jut elég ebből a kapós kivitelű cikkből, amelyet gyakran a derék hatóságok szemeláltára, jobb esetben a behunyt hatósági szemek előtt szállítanak a szélrózsa minden irányába.

De ma már ime, az áldott Kánaánból nem kell a fiatal leányokat szállítani, men-

nek ők maguk is csoportosan a világba. A fiatalok, szépek — szerencsét próbálni. A minap említettük, hogy délvidéki községek-ből 12 egészen fiatal leány egy csoportba verődve Amerika felé vette útját. A kalandos kirándulás nagyon szomorúan végződött. Lenyomorodva kerültek vissza hazájukba. De e szomorú példa nem hat ijesztően. Mint zombolyai tudósítónk jelenti, a napokban a délvidéki községekből ismét utnak indult 8 fiatal leány, hogy állítólag Amerikában próbáljanak szerencsét. A veszedelmes kalandra vállalkozó fiatal leányokat a temesvári rendőrség tartóztatta fel az utjukban. A részletekről a következőket írja tudósítónk:

A józsefvárosi pályaudvaron az őrtálló rendőrnek feltűnt egy több leányból álló csoport, mely vidáman beszélgetve és nevetségélve sétálgatott fel s alá a perronon, egy induló vonatra várva. Megkérdezte az egyik-től, hogy hová készülnek, mire leplezetlenül elmondta, hogy Amerikába szándékoznak kivándorolni.

A rendőr bevitte őket a kapitányságra. Kihallgatásuk után illetőségi helyükre tolonczolták a vállalkozó társaságot, mely a következő tagokból állott: Szusmann Anna, Dadanay Magdolna és Retz Johanna német-szentmihályi, Krispelsz Zsófia, Eck Erzsébet és Eck Borbála neuzinai, továbbá Schmidt Mária és Dittrich Sarolta tamásóváci leányok és asszonyok.

A rendőrség megindította a nyomozást, nemestek-e a tapasztalatlanok egy kivándorlási ügynöknek áldozatul? Vagy nincs-e szó ismét leánykereskedési üzletről? Itt a kivándorolni készülő leányok siránkozva és szépegeve elmondták, hogy ők nem vétettek senkinek: őket bocsássák szabadon, mert ők Amerikába akarnak menni. Pénzük és utlevelük nem volt, de azt mondták, hogy ők úgy hallották, hogy hamburgból ingyen viszik őket az újvilágba.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

7

— A szomszéd szobában, vagy az első emeleten levő lakókat keresik — mondja Ágnes az ablaktól elfordulva.

— Ággi, Ággi, a szép asszony leugrott a lóról és a gyepelőjét az urhoz dobtá. Hallod! Ó...

Az utcaajtón rövid, gyors kopogtatás szakította félbe a gyermek beszédét. Az Ágnes szive remény és félelem között erősen dobogott. Lehetséges volt-e, hogy — valaki ő felőle tudakozódni jött? Nem, bizonyosan az első emeletbeli lakókhöz jöttek.

— Ággi, — kiáltotta Elfi ismét — én a te nevedet hallottam. „Easton kisasszonyt“ kérdeztek. A sötét zöld ruhás ruhás lady Neale asszonnyal beszél. Most egyenesen bejött és a többiek közt várakoznak. Oh, Ágnes.

Az ajtó megnyílt és Nealené, a házi asszony, egy kissé izgatottan és örvendezve megjelent.

— Édesem, egy ladi keresi magát, — jelentette. — Itt van a névjegye.

II.

Egész testében reszkette, hol fázva, majd hőséget érezve, Ágnes átvette azt és olvasta:

„De l'Orme asszony, Chersteron-tér 15. szám“.

Édes Nealené, vezesse fel azt a ladyt, — mondta Ágnes nyugodtságot erőltetve magára, ámbár félt a találkozástól.

Néhány pillanat múlva az ajtó ismét kinyílt és a szerény Euston Ágnes szemtől-szembe állt a méltóságteljes De l'Orme Edittel. Kellemes ellentétet képeztek.

A De l'Orme asszony szépsége érett volt: „május pompájának teljes virágzásában“ — és a szép melléknév inkább látszott azt megilletni. Az Ágnesé még nem érte el az érettségét és olyanféle volt, melyet „kedves“-nek neveznek. Ő középnyagságu volt, inkább sovány, de arányos és bájos alkotásu, dus gesztenyesziu hajjal, az arczbőre nagyon tiszta és fehér volt, szemei ragyogók voltak és képesek a szenvedély és büszkeség kifejezésére, ámbár rendszeren szelidek és gyöngédek voltak. Az ő szelid arca tojásdad alakú volt és oly nyájas, hogy a szemek ragyogása, a száj és homlok szilárdsága nélkül, hiányzott volna benne az erő, melegség és tűz. De így, a maga stíljében oly közel volt a tökéletességhez, amennyire arcz az tud lenni.

Az első benyomás mind a két fél részéről kedvező volt. Edit Elfire nézett, amint az Ágnes által felajánlott széket elfoglalta és azt mondta:

— Euston kisasszonyhoz van szerencsém? Kegyed az a zongoratanitónő, aki a „Times“ hirdetéseiiben tanítványokat keres?

A szelid mosoly, nyájas hang és udvarias modor megnyugtatta Ágnes.

— Igen, madám, én vagyok az — válaszolta. — Szeretnék valami foglalatosságot kapni. Én képes vagyok tizenkét vagy tizenhárom éves tanítványok tanítását magamra vállalni.

De l'Orme asszony mosolygott egy kicsit az ő édes mosolyával és azt mondta:

— Bocsásson meg, de maga nagyon fiatal arra, hogy tanítani kezdjen. Nem lehetett gyakorlata.

— Nagyon jól tudom, hogy a fiatalágom ellenem van — válaszolta a szegény Ágnes lesütött szemekkel, de 16 éves vagyok.

— Tizenhat éves! — ismételte az exénekes önkénytelenül, hirtelen mélységes szánalmat érezve. Én alig voltam 16 éves, midőn először énekeltem. Szegény gyermek, én előttem a fiatalsága nem lesz ellenére! A maga korában én reménytelenebbül küzdöttem, mint maga. Ez a kis leányka testvére? — e. ide, édesem.

— Mi a neved?

— Euston F... — válaszolta a gyermek, közelebb menve. Jengem Ágnes testvérem tanít.

— Mint jó testvérhez illik. És hány éves vagy — hét?

— Nem, már 8 éves vagyok, — válaszolja Elfi büszkén.

— És az én kis leányom épen tiz éves.

Ágnes olyan kifejezéssel lépett fel, mintha azt mondta volna: „Kegyed nem látszik olyan idősekné“ — hogy Edit félig mulató mosollyal azt mondta:

— Ő valósággal nem az én saját leányom és Euston kisasszony, nekem az ő részére egy bejáró guvernántra és nem pusztán zenetanitóra van szükségem. Egy tiz éves gyermek tanítását magára tudná vállalni? Ő értelmes gyermek, de nincs annyira előhaladva, hogy tanárok tanítsák.

(Folyt. köv.)

Apró hirdetések.

Dija 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér. vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. hatyú gyógyszerár-álat. Majna Frankfurt.

Csemege szőlő

a gróf Degenfeld és Balkányi-féle

Erzsébet szőlőtelep

városi elárutító helyiségében

Simonffy-utcai városi bérház 13. sz. naponként friss

csemege szőlő

igen olcsón kapható.

Még augusztus hó 20-áig!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-áig!

COLOSSEUM CIRCUS

a vásártéren
ma hétfőn aug. 22-én este 7-9 órakor

Kigh- Liefe Estély

válogatott műsorral.
Szenczező az igazgató, mint

tűz királynő

mutatvány még hölgyei soha sem volt látható.

The Stephanos Grædle csoport
zenetölczök légtornászok az
hangszerekkel ezüst láncrokon.

Helyárak. Kőrszék 2 kor. I hely 1 kor. 40 fill.
II hely 1 kor. III. hely 60 fill. Karzat 40 fill. Tíz
éven aluli gyermekek szülei kíséretében I és II.
helyen a helyárak felét fizetik. Gyermekek és katoná-
egy a karzatra 30 fillér.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon
BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, sófaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

Hirlapelárusítók

felvétetnek,
a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványvíz,
mely a külföldi Giesshüblit legjobban
pótolja, főraktára:

MAYER JENŐ

fűszer és csemege üzletében.
Debreczen, Piac- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban, 140 méterre a tenger színe fölött, nagykiterjedésű tölgy erdősegtől borított hegyekkel környezett csendes völgyben, a nagyváradi-bélnyesei vasút és országút mentén fekszik. Hétfő (7) szállodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon a folyó évből teljesen ujonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszerelt fürdőháza úgy a szállodákkal, mint a gyógy- és étteremmel csokott és télen fűtött folyosókkal vannak összekötve. — 49 C. fokú hőforrásának vízbősége páratlanul áll Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes izzap, vásártelki moór, szénsavas, aés, jodsós, szikós s bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre áll. A kénsavas sókban ga. dag és kénsavhidrogént is tartalmazó hévíz különösen javalt fürdő alakjában: Csuzos és köszvényez bántalmaknál, ízületi gyuladásoknál, csonttörések és fúzamodások után, idegzsábáknál (pl. shyas) némely borbajoknál, görvény és angolkérnél, idült fekélyeknél és sebesülések után maradt tapadó hegeknel, női betegségeknel, idült méh és petefészek gyuladások, méhurut medence, beli sejtiszóvetbeli és izzadmányoknál, idült ve-elobná (Bright kor) stb. Ivógyógyomód alakjában pedig: idült gyomor-bántalmaknál, mácsacs székrekedésnél, vesekőveknél, a máj és epehólyag betegségeknel (sárgaság epokövek) és cukorbetegségnél. A fürdő orvosá dr. Matolay Károly operatur, nőgyógyász, volt kórházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig Nagyváradon lakik s telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen. Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik Forgalom: 6500 fürdővendég 30 ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bér- lője Komzák Alajos nagyköltséggel a folyó évből mindent újjáalakítottak s mindent ujonnan a legelegánsabban rendezték be.

Téli kúra penzionnal.

Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajozár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota)